No. 1296 Zaterdag 31 October 1908 25ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire. Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 30 October.

In Spanning.

O, die onzekerheid!

Zij martelt en foltert ons, tot wanhoop toe!

Castro doet, alsof Curaçao niet meer bestaat.

Maar, gevoelen wij ons niet evenmin geteld, en als geminacht door ons eigen Koloniaal Bestuur, en door de Hooge Regeering in het Moederland?

Alle mogelijke bladen, zoowel de Nederlandsche, als die uit het Buitenland, hebben ons medegedeeld, dat de groote actie van Nederland tegen Venezuela beginnen zou op 1 November.

Wij staan aan den vooravond van dien grooten dag, en wij weten nog van niets.

Noch van Regeerings wege, noch zijdens het Koloniaal Bestuur werd ons ook maar het minste medegedeeld.

De Gouverneur van Curaçao seint 5 October naar Den Haag, dat Castro ziek is en de tweede Nota werd overhandigd. Onmiddellijk wordt in Nederland dit telegram officieel aan alle voorname bladen bekend gemaakt.

In den avond van 5 October wist heel Nederland, wat de Gouverneur van Curaçao geseind had.

En op Curaçao?

wisten wij nog van niets.

Eerst 4 dagen later, op 9 October, toen *De Curaçaosche Courant* verscheen, konden de geabonneerden op dat Blad lezen, wat deze Collega bekend maakte als uit *zeer vertrouwbare bron*.

Slechs zeer enkelen konden van dit bericht als van den Gouverneur afkomstig kennis nemen, maar de bevolking in haar geheel wist nog van niets.

In Nederland werden van Regeeringswege reeds meerdere mededeelingen aan de Bladen verstrekt. Hier op Curaçao verscheen tot dusverre nog geen enkel officieel bulletin, omtrent de juist voor Curaçao, meer nog dan voor Nederland zoo hoogst belangrijke Venezolaansche quaestie. En toch! Alleen door officieele bulletins kan de bevolking met volle zekerheid te weten komen, wat er gaande is. Alleen door officieele bulletins kan de bevolking zoo spoedig mogelijk op de hoogte worden gebracht van de plannen der Regeering. Waarom die geheimzinnigheid toch zoo uiterst ver gedreven? Gaat het dan niet eerst en vooral om de belangen van de Curaçaosche bevolking?

Begrijpt men dan niet, dat de bevolking, door honger en werkeloosheid geperst, in de hevigste spanning verkeert, en dat zulk een toestand hoogst gevaarlijk is?

Misschien weet het Koloniaal Bestuur op het oogenblik ook niets, en kan het dus, op het oogenblik, niets mededeelen.

Maar de Gouverneur weet toch, even goed als de geheele bevolking, dat door de Nederlandsche Bladen en door die uit het Buitenland is verkondigd, dat 1 November als ultimatum was gesteld aan Castro, dat Castro vóór dien datum zijn decreten moest intrekken, of..........?

Ja wat? Daarvan weet niemand hier iets met zekerheid.

Als het Koloniaal Bestuur hieromtrent ook niets weet, had het in Den Haag om inlichtingen moeten vragen.

Het is toch zaak, dat de bevolking van Curaçao op de hoogte worde gebracht van den waren toestand.

Is de geheele bevolking door de Bladen misleid, dan dient die algemeene dwaling te worden tegengesproken, dan dient toch de bevolking te weten, wat dan wel waar is.

Is dat het werk van het Koloniaal Bestuur? zal men vragen. Och, op Curaçao is alles exceptioneel. Bestond hier in onze arme, noodlijdende Kolonie een Pers, die over duizenden te beschikken had, reeds lang zouden de Lokale Bladen telegrafisch om inlichtingen hebben gevraagd. Nu de Pers dat niet vermag, kan in deze dagen van crisis enkel en alleen het Koloniaal Bestuur de bevolking op de hoogte houden.

In Nederland zendt de Regeering toch ook berichten aan de Bladen. Wie weet, wat in Holland al reeds bekend is. Moeten wij, die er het eerste belang bij hebben, dat nu eerst over 20 dagen vernemen? Als de Regeering in het Moederland aan de bevolking officieel iets mededeelt, moest dit ook officieel ter kennis worden gebracht der bevolking van Curaçao.

Meerdere malen werd ons het voorstel gedaan om in vereeniging met anderen een telegram naar het Moederland te zenden. Doch telkens stuitte het goede plan af op de onkosten.

Wanneer het Koloniaal Bestuur aan de Hooge Regeering in het Moederland mededeelde, dat de bevolking van Curaçao in de hoogste spanning verkeert omtrent haren toestand en zoo gaarne eenige zekere gegevens zou willen ontvangen met betrekking op de dingen die staan te gebeuren, dan zal aan dat redelijk verlangen zeer zeker worden voldaan.

Dat het Koloniaal Bestuur in deze dagen van crisis zich derhalve een weinig meer diligent toone en meer voeling houde met de bevolking. Dat zal den Hollandschen geest hier wakker houden en ten zeerste bevorderlijk zijn om orde en rust, en vooral het prestige van Bestuur en Regeering te bewaren onder de bevolking van Curaçao, de trouwe onderdanen van Nederlands geliefde Koningin.

Nederlandsche Bladen
OVER
De Tweede Nota.

De „Köln. Zeitung" ontving dd. 29 Sept. een telegram uit Willemstad, waarin gezegd wordt, dat er geruchten loopen over een weigering van president Castro om van den Duitschen gezant, (die, zooals men weet, de Nederlandsche belangen in Venezuela behartigt) de tweede nota van de Nederlandsche Regeering in ontvangst te nemen, omdat de Duitsche gezant slechts in het algemeen de Nederlandsche belangen kan behartigen. De nota moet — zoo verlangt Castro — door een specialen gezant van de Hollandsche Regeering worden overhandigd.

Wij merken evenwel op, zegt De Tijd van 1 October, dat hetzelfde blad, reeds eenige dagen geleden, heeft bericht, dat de nota door den Duitschen gezant toch overhandigd was, terwijl uit 's Gravenhage gemeld werd, dat zulks eerst later plaats had.

Thans bevat ook de „New York Herald" het bericht der weigering van Castro, maar als afkomstig van reizigers, die uit Venezuela terugkeerden.

Aan ons Ministerie van Buitenlandsche Zaken was er gisteren, 30 September, niets van bekend, schoon de Duitsche gezant ruimschoots gelegenheid heeft gehad het te melden.

Bij het departement van Koloniën werd later, 6 October, van den gouverneur van Curaçao het navolgende telegram ontvangen:

„Een heden 5 October van de legatie te Caracas ontvangen schrijven dato 26 September meldt, dat president Castro zeer ernstig ziek is. De legatie vernam, dat de vice-president waarschijnlijk deze week het bestuur zal overnemen. De tweede Nederlandsche nota is overhandigd aan den minister van Buitenlandsche Zaken te Caracas op 25 September."

In aansluiting met bovenstaand officieel telegram vernemen wij, dat de tweede nota der Nederlandsche Regeering aan het gouvernement van Caracas is aangeboden door tusschenkomst van de Duitsche legatie. Omtrent de juistheid der berichten van de jongste dagen, volgens welke de nota na de ontvangst in overleg met den Senaat zou zijn teruggezonden, bestaat nog onzekerheid.

Sedert de jongste Regeeringsberichten hier te lande is langs officieelen weg geen bevestiging ontvangen van de geruchten, dat Castro de tweede Nederlandsche nota zou hebben teruggezonden. Derhalve wordt dergelijke terugzending tot dusver niet waarschijnlijk geacht. De tijdelijke waarneming van het presidentschap van Venezuela door den vice-president wordt als gunstig beschouwd voor den verderen loop van zaken, daar de vice-president bekend staat als een staatsman, wiens opvattingen en optreden in vele opzichten met die van den president verschillen.

De Tijd 8 October.

Uit Parijs wordt aan de *N. R. Ct.* als bevestiging van het hedenmiddag medegedeelde telegram geseind:

Een telegram uit Willemstad, dat in de Parijsche uitgaaf van de „New-York Herald" is opgenomen, meldt, dat reizigers uit Venezuela het bericht meebrengen, dat President Castro geweigerd heeft de tweede nota van de Nederlandsche Regeering van den heer v. Seckendorff, den Duitschen gezant, aan te nemen, aangezien deze niet gerechtigd is tusschen de twee Regeeringen als middelaar op de treden.

President Castro kreeg later, zoo vervolgt het telegram, twee bloedspuwingen en werd in hulpeloozen toestand naar zijn woning vervoerd.

Buitenlandsche correspondenten zijn er van overtuigd, dat Castro den strijd zal aanbinden. In La Guayra en Maracaibo bereidt men zich voor op een Hollandsche blokkade, die tegen 3 November verwacht wordt.

Reuter's correspondent in Den Haag seint aan de buitenlandsche kranten:

„Noch aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, noch aan het Ministerie van Koloniën is bericht ontvangen, dat president Castro weigert de Nederlandsche nota van den Duitschen gezant te Caracas in ontvangst te nemen. De Regeering is geenszins van plan, de stukken door een bijzonder afgezantschap aan den president te laten overhandigen."

Men heeft al meer opgemerkt, dat dergelijke berichten van Reuter's correspondent in den Haag, ondanks hun officieuzen schijn, in werkelijkheid niet op inlichtingen van onze regeering berusten. Het zou trouwens ondenkbaar zijn, zegt de *N. R. Ct* dat aan de Nederlandsche pers een officieuze mededeeling van zooveel belang onthouden en alleen Reuter's correspondent er mee in kennis gesteld zou zijn.

Wat er aangaande het plan van de regeering ten aanzien van een afgezantschap gezegd wordt, zal dan ook wel niet meer dan een gissing zijn, voor welke een groote waarschijnlijkheid pleit.

Niettegenstaande bovenstaand démenti van Reuters's correspondent in Den Haag, blijft alzoo het gerucht dat Castro zich zóó ver zou hebben vergrepen, zich hardnekkig handhaven. Mogelijk heeft onze Regeering dienaangaande nu nog geen bericht van den Duitschen gezant te Caracas ontvangen. In de mededeeling van De Telegraaf wordt gezegd, dat Castro de te Caracas resideerende leden van het corps diplomatique bemoeielijkt in het verkeer met hunne Gouvernementen; hoeveel te meer dan wel met onze Regeering.

Intusschen zal er door ons Departement van Buitenl. Zaken toch wel een middel te vinden zijn, om zich dienaangaande zekerheid te verschaffen.

Wij hopen, dat dit spoedig gebeuren zal, en dat zoodra bericht is ontvangen, daaraan onverwijld publiciteit zal worden gegeven.

Het Vaderland schrijft na vermelding van het telegram van den Gouverneur van Curaçao:

Deze spoedige tijding is tevens een goede tijding. Het gerucht, dat Castro de nota geweigerd had, en daarvan zelfs mededeeling had gedaan in den Senaat, blijkt ongegrond te wezen. Zij is aan den Minister van Buitenl. Zaken te Caracas overhandigd.

Wij veronderstellen intusschen de mogelijkheid, dat Castro in den Senaat slechts sprak van zijn voornemen om de nota te weigeren. De uitdrukking dat hij „aankondigde" te weigeren haar in ontvangst te nemen (in het reeds gepubliceerde Reuter-telegram) klopt met die opvatting. Het stuk zou dan waarschijnlijk toen reeds aan den Minister zijn overhandigd, maar nog niet door Castro in ontvangst zijn genomen.

Misschien brengt zijne ongesteldheid, die zeer ernstig schijnt te zijn, een keer ten goede in de verhoudingen, een verwachting, waarvoor reden te meer is, daar Castro het geschil met Holland behandelde als een persoonlijke grief, hem aangedaan, en waarin het Venezolaansche volk het slechts voor hem had op te nemen.

Zijn vervanging, gedurende zijn ziekte, door den vice president J. V. Gomez, heeft althans deze goede zijde, dat het persoonlijk element nu uit het geschil is uitgeschakeld. Met het oog op het dictatoriale optreden van Castro schijnt dit zelfs geen geringe verbetering van den toestand. Iemand die ons zóó vijandig gezind was als de nu doodzieke President, kan men zich moeilijk denken. Allicht staat Gomez welwillender tegenover ons en waarschijnlijk zal de tijdelijke aard van zijn gezag hem er ook eerder toe brengen, het oor te leenen aan de publieke opinie, en aan de stem van het Venezolaansche volk.

In elk geval brengt dit telegram dus de zaak in een gunstiger phase."

De Maasbode:

Uit onze placide rust worden we weer eens opgeschrikt door een kabelgrammetje uit Willemstad, bevestigend de geruchten, sinds lang naar deze zijde van den Oceaan overgewaaid, dat onze vriend Castro pertinent weigert de tweede nota van Nederland in ontvangst te nemen.

Ofschoon van regeeringswege nog geen mededeelingen dienaangaande gedaan werden en we dus niet weten in hoeverre dit Reuter-nieuws officieele bevestiging vond, mag, dunkt ons het feit zelf niet in twijfel worden getrokken, nu het van verschillenden kant en met detailleerende bijzonderheden tot ons overkomt.

Wij twijfelen er dan ook niet aan, of de regeering zal, zoo zij nog niet werd ingelicht, zich ten spoedigste op de hoogte stellen van de juiste toedracht der zaak, en naar bevinden handelen.

Men heeft nu toch werkelijk geduld genoeg geoefend met dezen snaak, die den termijn door onze regeering gesteld — zij het niet bij wijze van ultimatum — kalmpjes afwacht, zich inmiddels zooveel hem dat mogelijk is in staat van tegenweer stelt en daarbij zich niet ontziet, de eerste regelen — wij zeggen niet van diplomatiek — maar van gewoon burgerlijk fatsoen ten aanzien van ons land met voeten te treden.

Men kan toch waarlijk niet zeggen, dat Nederland dezen warmbloedigen heer niet genereus genoeg heeft behandeld, en een voortzetten der fluweelen-handschoenen-politiek zou in de gegeven omstandigheden — wanneer het bericht juist blijkt — den indruk kunnen wekken van gebrek aan durf.

Maar wat het ergste is, onze kolonie wordt weer de dupe van al dit clementie-betoon jegens dezen onhandelbaren despoot, op wien een tegemoetkomende houding blijkbaar een averechtsche uitwerking heeft.

Is men op Curaçao ook al aanvankelijk van meening geweest, dat een gematigd optreden van de zijde van ons gouvernement tot de meestgewenschte oplossing van het onderhavige conflict leiden zou, ons dunkt, dat men na deze jongste wending, die de zaak genomen heeft, ook daar wel alle illusies zal hebben opgegeven, de regeering niet meer adviseeren zal, Slachtmaand af te wachten."

Komisch brutaal! roept *Het Centrum* uit en zegt dan verder:

De weigering van president Castro, om door bemiddeling van den Duitschen gezant de nota van ons gouvernement in ontvangst te nemen, levert opnieuw het bewijs, dat de man eenvoudig twist zoekt. Bij verschillende gelegenheden heeft hij reeds getoond een wonderlijke opvatting te hebben van de diplomatieke gebruiken, en ook de wijze, waarop hij onzen minister-resident tot heengaan dwong, was, gelet zelfs op de uitlatingen des heeren De Reus, ruw en ongemanierd. Maar nu onze regeering toonde, dat zij tot een oplossing in der minne van het geschil bereid was, en aan de grieven van Castro tegemoet kwam door onzen gezant van zijn post te ontheffen, viel te verwachten, dat de Venezolaansche dictator dit althans op prijs zou stellen en van zijn kant toenadering aan den dag zou leggen. In stede daarvan verbaast hij de wereld door een nieuwe onhebbelijkheid, wier eenige „verdienste" bestaat in haar nieuwheid en oorspronkelijke buitenissigheid. De heer Castro dingt bepaald naar een geheel afzonderlijke plaats in de wereldgeschiedenis. Na eeuwen zal men nog van hem moeten spreken, als van den grooten dictator, die ver verheven stond boven alle diplomatieke gebruiken en eischte, dat men hem zou behandelen, zooals niemand anders, president, koning, of keizer behandeld werd. De deferentie kan niet groot genoeg zijn voor een man als Castro! En de methode, waarmee de regeering van een Europeeschen staat, ook van een groote mogendheid, zich zou tevreden stellen, is voor hem te gering. Is hij niet de president, de dictator, de oppergebieder van Venezuela?

Een eeuw geleden beheerschte Napoleon de wereld. Thans is het Cipriano Castro, die aan landen en volken de wet voorschrijft, die op geheel bizondere wijze moet ontzien en bejegend worden.

Intusschen zou men de vraag willen stellen, of deze gekheid nog lang moet voortduren? De aanmatiging van het Venezolaansche tyrannetje is wel aardig, en verschaft aan de wereld ongetwijfeld een zeker amusement; maar er zijn ook hier grenzen.

In de Openingsrede werd verklaard, dat onze regeering streefde naar vreedzame opheffing van de storing, die gekomen was in de vriendschappelijke verhouding tot de regeering der republiek Venezuela. Dat dit ons gouvernement ernst was, heeft het ook getoond door den minister-resident, op zijn geschil met wien Castro juist den vollen nadruk had gelegd, van zijn post te ontheffen. De groote ergernis was aldus voor de regeering te Caracas weggenomen, en het zwakke punt in onze positie tegenover de republiek uit den weg geruimd.

Onze regeering streefde aldus naar een vreedzame oplossing; maar voor de tot-stand-koming daarvan is de medewerking van beide partijen noodig; en Castro schijnt daartoe voorloopig niet bereid. Vermoedelijk rekent hij op een groote diplomatieke overwinning ter verhooging van zijn prestige, en hoopt hij aan de wereld en aan zijn onderdanen duidelijk te maken, hoe machtig hij is en hoe nietig de Staat der Nederlanden, die zich tegen hem durfde verzetten.

Ons gouvernement zal echter, naar wij vertrouwen, geen dupe worden van deze aanmatiging. Wanneer Castro niet behoorlijk *wil* onderhandelen, of eischen stelt, welker inwilliging ons in een minderwaardige positie zou brengen en nadeel berokkenen aan *ons* prestige, dan hebben

wij uitsluitend te denken aan datgene wat, naar de minister van Buitenlandsche Zaken in de Kamer verklaarde, ook hier het zwaarst weegt: de handhaving van onze waardigheid. Slechts een straffe houding is dan mogelijk tegenover Castro's grootheidswaan."

De Haagsche „Torenwachter" van de *Middelburgsche Courant* schrijft:

Met Castro moet het, naar ik van zeer goed ingelichte zijde verneem, absoluut hommeles zijn. De verzoeningsgezinde houding, door ons aangenomen, heeft bij dit staatshoofd geen weerklank gevonden en reeds lang moet hij er op zinnen ons op allerlei manieren tot het oprapen van den toegeworpen handschoen te dwingen. Van intrekking der besluiten van 14 Mei, die de scheepvaart op Curaçao vernietigen, wil hij niets weten en het eind van de historie zal wel zijn, dat onze Marine in actie zal komen. Bij „Marine" althans wordt met deze eventualiteit als een zekerheid gerekend en zijn maatregelen genomen om de uitzending van een vijfde schip naar Curaçao, indien noodig, te bespoedigen. In Marinekringen wordt echter ten sterkste betwijfeld of wij met deze macht— gesteld al dat wij vijf groote schepen tegen Castro in actie brengen— iets kunnen uitrichten. Zeer wenschelijk zou het zijn, indien wij eenige schepen van klein charter en een paar torpedo-booten naar de Venezolaansche kusten konden dirigeeren.

De groote moeilijkheid is echter hoe die daar te brengen.

In corlogstoestand met Venezuela zouden die schepen neutrale havens moeten aandoen, en hoewel dat nu wel geen overwegend bezwaar zou zijn, bestaat er toch kans, dat Castro dan tegenover de mogendheden, die ons ter wille zouden zijn, met kolen innemen enz. enz., represailles zou nemen. Dat mag wel degelijk overwogen worden.

Men ziet: Castro is niet gemakkelijk aan zijn jasje te komen. Toch zal het er wel van moeten komen, indien hij bij zijn uittartende houding volhardt.

Wij kunnen echter gerust zijn, dat onze regeering op haar qui vive is en dat zij nog andere middelen dan die van „directe actie" te harer beschikking heeft om Castro tot rede te brengen. Hierover echter zwijg ik liever. Castro's spionnagedienst is uitmuntend. Dat heeft het geval-De Reus bewezen en het zou zonde en jammer zijn, indien hij nu weder op de hoogte gebracht werd van hetgeen hij zoo dubbel en dwars heeft verdiend."

Onder de bladen, welke de Nederlandsche Regeering met aandrang aanmaanden zich ten opzichte van Castro toch vooral niet tot ondoordachtzame felheid te laten prikkelen behoorde allereerst *De Standaard*. Castro zelf werd daarbij op zeldzaam zachte wijze beoordeeld.

Des te merkwaardiger is nu hetzelfde blad de qualificatie „vlegelachtig" te zien toepassen op de „nieuwe brutaliteit" van Castro, dezer dagen vermeld en die in de volgende driestar nader omschreven wordt:

Vlegelachtig is een kras, maar niet te kras woord, om, zoo de geruchten zich bevestigen, Castro's nieuwe brutaliteit te qualificeeren.

Zoo dikwijls, uit wat hoofde ook, de diplomatieke betrekkingen geschorst zijn, kan men óf zijn Consul-Generaal er voor spannen, óf den gezant van een andere mogendheid verzoeken zaakwaarnemer te zijn. Bij eenigszins gespannen verhouding doet men steeds het laatste. Zoo heeft ook ons gouvernement te Caracas gedaan, en de Duitsche gezant kreeg toestemming van zijn regeering, om deze zaakwaarneming op zich te nemen.

Maar de goede Castro, die met alle door diplomatieke usantie geijkte vormen spot, stoort zich hier niet aan, en weigert een schrijven van onze Regeering, dat door den Duitschen gezant hem werd aangeboden, in ontvangst te nemen. Hij eischt dat we zelf een gezant zullen zenden, om de nota ter hand te stellen.

Hij doet dit natuurlijk om tijd te winnen en om ons te prikkelen. Maar gelukkig we zijn nu toch zooveel op streek gekomen, dat we ons niet meer laten prikkelen.

Eigenlijk verdiende Castro, dat ons Gouvernement den Gouverneur te Curaçao in last gaf de nota per aangeteekenden brief aan den Minister van Buitenlandsche Zaken te Caracas te expedieeren. Of nog korter, uit Den Haag hem de nota per telegraaf over te zenden.

Hielp ook dit niet, dan kon men alle betrekkingen als door Venezuela afgebroken beschouwen, het wapenverbod intrekken, en Curaçao geldelijk steunen tot het stormpje te Caracas over was."

De Telegraaf schrijft:

Naar wij uit goede bron vernemen, heeft president Castro inderdaad moeilijkheden gemaakt bij het in ontvangst nemen der Nederlandsche nota, welke de Duitsche gezant in opdracht had hem te overhandigen. Officiëel is onze regeering echter nog niet in kennis gesteld met de eischen, die het Venezolaansche staatshoofd in dit opzicht zou hebben geformuleerd. Zoo moet het verlangen van den heer Castro, dat de nota door een speciaal daartoe aangewezen Nederlandsch gevolmachtigde zou worden overhandigd, geen officiëel karakter dragen. Hij moet dit slechts aan den Duitschen gezant hebben doen weten à titre d'information. Hoe op het oogenblik de juiste stand van zaken is, is moeilijk te zeggen, daar de heer Castro ook de te Caracas resideerende leden van het corps diplomatique, bij het telegrafisch verkeer met hun gouvernementen allerlei moeilijkheden in den weg legt.

In elk geval zal men zich voor te bereiden hebben op onaangename complicaties, daar de heer Castro al iesbehalve vredelievend gezind is en dat speciaal ten opzicht van ons land.

Bij de groote tournée, welke hij eenigen tijd geleden door zijn land gemaakt heeft, moet hij zich in zijn redevoeringen tot het volk over het conflict met Nederland uitgelaten hebben, dat de vrede met ons land slechts bewaard kon blijven, indien Koningin Wilhelmina hem een gezantschap zendt tot aanbieding van verontschuldiging, de gouverneur van Curaçao wordt teruggeroepen en onze regeering een uitleveringstractaat met hem sluit, waardoor het verblijf van alle „valsche patriotten", zooals hij zijn politieke tegenstanders gelieft te noemen, te Curaçao onmogelijk zou worden.

Alleen op die voorwaarden is hij bereid in onderhandelingen met onze regeering te treden. Of generaal Castro bij deze houding zal volharden, ook in de officieele correspondentie met onze regeering, staat echter te bezien.

Daaromtrent is nog niets bekend. Wij hebben echter alle reden om aan te nemen, dat de gematigde en vredelievende taal, waarin de nota der Nederlandsche regeering gesteld is, het tegendeel van een goed effect op president Castro heeft gemaakt."

Buitenlandsche Bladen.

Men seint uit Parijs aan de N. R. Ct.:

De Parijsche uitgaaf van de New York Herald geeft verschillende opmerkingen in de pers over de Venezolaansche kwestie weer. Hier zijn er zes van.

Een Bostonsch blad schrijft: Nederland's ultimatum aan Castro, waarin tegen November de herroeping van de tegen haren handel gerichte besluiten verlangd wordt, is gesteld in zachte en hoffelijke taal. Het is zeker, dat Castro echter zulk een taal niet zal verstaan. (That sort of language is sure to be all Dutch to Castro).

De Saint Louis Globe Democratic zegt, dat de Hollandsche oorlogschepen eens door het Kanaal zeilden met een bezem in den mast, ten teeken, dat zij de heerschappij ter zee voerden. Maar wanneer een volk zijn zeemacht heeft laten vervallen, moet het een mindere plaats innemen.

De Troy Times vindt, dat de Nederlandsche Regeering een gematigd, maar flink antwoord aan Castro heeft gegeven. Hare uiteenzetting laat den Zuid-Amerikaanschen dictator zeer weinig speelruimte, om er voorwendselen voor zijn manier van handelen op te gronden.

De Advertiser, Boston: Het is veelbeteekenend, dat Duitschland zich blijkbaar op de vlakte houdt. Zijn betrekkingen met Venezuela blijven vriendschappelijk. Het beloop der dingen in Venezuela gadeslaande, houden de Vereenigde Staten dat in het oog.

De American, Baltimore, zegt, dat het niet in den aard der Vereenigde Staten ligt, een zwakken Staat door de Europeesche Mogendheden te laten ringelooren, maar soms hebben kleine landen, evenals kleine jongens, een kastijding noodig. Castro zal nu misschien gaan begrijpen, dat hij bezig is met Amerika's geduld uit te putten, en dat 't wel kon wezen, dat het zijn bekende beginselen ten opzichte van het Westelijk halfrond vereenigbaar acht met een lesje, aan Venezuela gegeven.

De Courier, Buffalo: President Castro heeft tot nog toe de menschen door zijn bekwaamheid en behendigheid en zekere mate van achting afgedwongen, maar nu gelooven velen, die den staat van zaken waarnemen, dat hij van de wijs is. Anders zou hij niet onaangenaamheden met het buitenland en een aanval van de volken, die hij heeft beleedigd, uitlokken.

Wij lezen in de *Argosy*, Demerara: Volgens een uit Caracas ontvangen bericht. is het antwoord van Nederland aan President Castro betreffende het ontslag van den Heer de Reus eene erkenning van den beleedigden vorm van den brief van laatstgenoemde, welke brief diens terugroeping door Nederland genoodzaakt heeft zonder eenige handeling van de zijde van Venezuela, doch dat Nederland desniettemin het plotseling ontslag van den heer de Reus beschouwt als niet overeenkomstig de diplomatieke gewoonte te zijn geweest. Dit is wat slechts vermeld staat, doch voldoening is tegelijkertijd geëischt.

☞ De erkenning kort geleden door Sir Vincent Corbett van de hoffelijkheden hem bij zijn bezoek aan Venezuela bewezen, bevestigt de verwachting, dat Engeland zich voegen zal bij Duitschland teneinde Venezuela te steunen.

Venezuela maakt toebereidselen voor een oorlog.

Een depêche uit Caracas meldt, dat door ongesteldheid President Castro verhinderd was de tweede nota van Nederland in overweging te nemen; doch men gelooft, dat de senaat den onwil van den President om dit te doen, steunt:

De zeehavens zijn bezig toebereidselen te maken in afwachting van blokkade of van oorlog.

Berichten uit den Haag melden, dat President Castro's beweerde verwerping van de tweede nota niet bevestigd is; en men hoopt steeds dat eigen belang eene intrekking zal voorschrijven van zijn besluit van den 14n. Mei, welke den handel van Curaçao stremt. De Regeering maakt toebereidselen voor mogelijke gebeurtenissen trots zijn tegenzin, dat de Zetel van de Haagsche Vredes-Conferentie in eenig opzicht betrokken zou zijn in een oorlog.

De Kruiser Utrecht heeft opdracht naar de Oost te gaan via de West-Indische eilanden, zoodat het aantal Nederlandsche oorlogschepen vijf zal bedragen."

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Kerkelijke Berichten.

Naar *De Surnamer* verneemt, is Z. D. H. Mgr. MEEUWISSEN van plan begin November om gezondheidsredenen naar Nederland te vertrekken.

Moge Z. D. H. spoedig zijne gezondheid herkrijgen.

Welkom!

Na een vlugge, voorspoedige reis zijn reeds gisteren met de *Prins Willem III* hier in den besten welstand hier aangekomen de Eerw. Soeurs M. BATHILDE (M. van Hoogendoorn) M. ALEXIA (M. Metternich). M. LAMBERTINA (H. van Woerden) en M. MONIQUE (D. Schoutens).

Van ganscher harte heeten wij de Eerw. Zusters welkom. Het is een heele aanwinst voor het R. K. Onderwijs, daar allen in het bezit zijn van verschillende akten.

* *
*

Zondagmorgen keerde met de *Zulia* de Edelachtbare Heer MORDY S. L. MADURO, Voorzitter van den Kolonialen Raad, van zijn buitenlandsche reis alhier terug. Wij heeten ZEA. van harte welkom en hopen, dat hij nog lang zijn herstelde krachten aan de belangen onzer Kolonie moge wijden.

H. M. de Koningin.

In het *Berliner Tageblatt* van 3 October kwam het volgend bericht voor:

De toestand van Koningin Wilhelmina van Nederland, die in Februari van het volgende jaar eene blijde gebeurtenis tegemoet ziet, is volgens mededeeling van den Prins-Gemaal die, zooals men weet, op het oogenblik in Duitschland vertoeft, voortreffelijk. De doktoren hebben de Koningin nochtans volkomen rust voorgeschreven tot 15 October. Het schijnt ook waarschijnlijk, dat de Koningin ook den verderen tijd voortdurend in liggende houding doorbrengen moet om elke mogelijke complicatie te vermijden. H. M. de Koningin heeft, naar men uit Den Haag seint, bij het heerlijke zomerweer van den laatsten tijd nu en dan van de buitenlucht geprofiteerd.

Wat voor nieuws?

Bij gebrek aan telegrafische berichten deelen wij mede, wat wij te weten zijn gekomen uit particuliere brieven.

Castro is hoogst ernstig ziek. Lang zal hij het niet meer maken.

De bevolking in Venezuela ziet met angst 1 November tegemoet.

De *Patagonia* bracht 2 groote kanonnen, de *Dagfred* ammunitie naar La Guayra.

De Venezolaansche Regeering liet te La Guaira rondstrooien, dat al deze versterking niet tegen Holland gericht was, maar om voorbereid te zijn op binnenlandsche verwikkelingen.

Sommige brieven melden, dat een minnelijke schikking met Nederland aanstaande is.

„De Ruyter."

Vroeger heette het immer, *De Ruyter* VERTREKT 26 October naar de West. Verleden week zagen wij, dat het pantserschip 26 October *in dienst zal worden gesteld* om via West-Indië naar de Oost te vertrekken.

Heden lazen wij, dat Kapitein TIJDEMAN, aan wien het commando over dit schip werd opgedragen, eerst 2 November door Baron VAN ASBECK te Willemsoord vervangen zal worden.

Particuliere brieven melden verder, dat *De Ruyter* en *Utrecht* te samen naar Curaçao zullen vertrekken.

Hr. Ms. *Utrecht*, nu, zou eerst in 't laatst van December naar de West vertrekken. Medio Januari van het volgend jaar kunnen we dus nog 2 oorlogsschepen verwachten.

Wat zouden die hier komen uitvoeren? *Utrecht* komt *Gelderland* aflossen, maar *De Ruyter?*

Onze oorlogsschepen.

Maandagmiddag is Hr. Ms. *Friesland* weder uitgestoomd om in onze wateren te kruisen en keerde heden morgen terug.

Hr. Ms. *Gelderland* is wel reeds vertrokken van Habana, maar hier nog niet aangekomen.

Met verlof.

Aan den Heer A. C. DE VEER, Postdirecteur op Curaçao, is tot herstel van gezondheid, een jaar verlof naar Nederland verleend en een binnenlandsch verlof tot en met den dag van zijn vertrek van Curaçao.

Ouderwetsche dagen.

Zondag en Maandag keerde onze doodsche haven weer een oogenblik tot het oude leven terug.

Drie stoombooten kwamen, 2 stoombooten gingen.

Vier Goeletten vielen binnen, 2 zeilden uit.

Drie Bijlanders kwamen en 1 ging.

Dividivi.

Deze week werden op Bonaire verkocht:

Op Deentera	± 2360	K. G. dividivi.	
„ Nikiboco	± 5792	„	„
„ Rincon	± 2453	„	„
te samen	± 10,605	„	„

Opbrengst der middelen op Curaçao.

Bij al den tegenslag door handel en scheepvaart ondervonden, is de opbrengst der middelen nog bevredigend te noemen. De raming der *belastingen* gedurende de 3 verloopen kwartalen van dit jaar bedroeg f 248,025, de opbrengst was f 242,801,81, of slechts ± f 5.200 onder de raming.

Bevredigend noemden wij deze uitkomst alleen met betrekking tot den fiscus, tot de Koloniale Kas.

De invoerrechten overtroffen de raming met ± f 13,000. Een ieder weet, dat dit hoofdzakelijk betaald werd door de burgerij als invoerrecht op de allernoodzakelijkste levensmiddelen.

De stijging der invoerrechten was geen teeken van weelde en bloei, maar veeleer van armoede en gebrek.

De opbrengst der loodsgelden bleef f 4000 onder de raming, terwijl zij anders steeds de raming overtreft. Dit wijst op den stilstand van onze scheepvaart.

De *Inkomsten van onderscheiden aard* bedroegen f 72,199,61 of ruim f 12,000 meer dan geraamd was. Dit surplus wordt bijna alleen veroorzaakt door de buitengewone inkomsten der Posterij (achterstallige schuld van Venezuela).

Deze inkomsten geraamd op f 19,500 brachten f 30,631,6,1 op, of ruim f 11,000 meer.

Postspaarbank.

Een nieuw bewijs van de algemeene armoede geeft de Koloniale Postspaarbank.

Gedurende de maand Augustus werd gestort: f 2,904.41. Teruggehaald f 6,178,19½.

En nu heeft de armoede weer 2 maanden langer geduurd. In September en October zal de toestand nog veel duidelijker worden weergegeven.

Rouwbeklag.

✠ MADAME NORD ALEXIS, geb. MARIE LOUISE AMELIA PIERROT, echtgenoote van Z. Excellentie den President van Haïti, is Zondag, 11 October ll. overleden te Port-au-Prince.

Onder zeer veel bewijzen van belangstelling werd haar lijk grafwaarts gedragen.

Zij schijnt werkelijk een nobele dame te zijn geweest, een liefdevolle, weldoende moeder voor haar volk, en een trouwe gemalin van haar echtgenoot. Niet slechts in de glorie volgde zij hem, maar ook in de vernedering, in ballingschap en gevangenis.

Zij ruste in vrede.

Koloniale Raad.

Door den Gouverneur werd bij den Kolonialen Raad ingediend: *Verordening tot intrekking van de publicatie van 19 October 1846 (bundelnummer 271) waarbij wordt ingetrokken de publicatie van het bestuur van Curaçao, dd. 15 Juli 1845 No. 6, wegens het weiden van vee op de publieke gronden van Bonaire en Aruba en de daarin vervatte bepalingen door andere worden vervangen.*

Tot toelichting zegt de Gouverneur:

De omstandigheid, dat vele der voorschriften van de publicatie van 19 October 1846 No. 271 verouderd zijn en dat er vooral ernstig bezwaar bestaat tegen het opleggen van boeten zonder rechterlijk vonnis, maakt het wenschelijk, dat de bepalingen op het weiden van vee op de domeingronden en het schutten daarvan worden herzien.

Aangezien dit evenwel een onderwerp is betreffende de huishouding van het betrokken eiland, kan de aangelegenheid bij plaatselijke keur worden geregeld ingevolge de bepaling van art. 129 van het Regeeringsreglement.

De bedoelde publicatie, die een algemeene verordening is, moet echter vooraf bij verordening buiten werking worden gesteld, aangezien bij plaatselijke keur niet ongedaan kan worden gemaakt, wat bij verordening is geregeld.

Mijningenieur.

De heer G. DUYFJES, mijningenieur, is in het algemeen belast met het instellen van een onderzoek naar vindplaatsen van delfstoffen in de kolonie Curaçao en naar de geschiktste wijze van hare exploitatie en in het bijzonder naar mogelijkheid van exploitatie van phosphaat-, mangaan- en kopermijnen op Curaçao, betreffende de exploitatie van phosphaat op Aruba en van goudmijnen, mangaanbeddingen en zwavelmijnen respectievelijk op Aruba, St. Martin en Saba.

„Aruba Goud Maatschappij".

Deze nieuw gestichte Maatschappij zal eindelijk 1 December a. s. hare werkzaamheden kunnen beginnen. Het Gouvernement heeft onder zeer gunstige voorwaarden een proefjaar toegestaan.

1°. Van den uitvoer van goud moet 4% worden betaald. Hiervan kan de Gouverneur geen kwijtschelding geven, daar de nieuwe Wet op de Mijnproducten 1 Januari in werking treedt.

2° Vergunningsrecht kost jaarlijks f 500.

De vorige maatschappij behoefde geen uitvoerrecht te betalen, maar jaarlijks voor de concessie f 3700+ 25% van de winst.

Wij wenschen aan de nieuwe Maatschappij het meest volledig succes. Dat zij lange jaren met vrucht en voordeel moge arbeiden.

Mijnwet Curaçao.

Het zal er nu toch van komen.

Donderdag, 1 October, plaatste de Voorzitter der Tweede Kamer der Staten Generaal, JHR. RÖELL c. s. de *vaststelling eener Curaçaosche Mijnwet* op de agenda der Kamer en stelde voor, genoemde ontwerpen in openbare behandeling te nemen na afloop van het onderzoek der Staatsbegrooting in de afdeelingen, met dien verstande, dat de eerste openbare vergadering niet eerder zal plaats hebben dan op Donderdag, 8 October.

Hoedenindustrie.

Maandag had de Cursus aan de Overzijde een goeden dag.

Verkocht werd:

1 hoed	van f 25	= f	25.
5 hoeden	van f 10	= f	50.
6 hoeden	van f 7,50	= f	45.
		f	120.

De hoed van f 25 viel zoozeer in den smaak van den kooper, dat onmiddellijk een tweede besteld werd.

Zoolang er nog geen groote bestellingen kunnen worden uitgevoerd, mag men al tevreden zijn met dergelijke kleine inkoopen.

Liefdadigheidsvoorstelling.

Wij verwijzen onze geachte Lezers naar 't advertentie voorkomende op de laatste bladzijde dezer courant.

Mocht iemand verhinderd zijn de

uitvoering der Militaire Sportvereeniging heden avond bij te wonen, dat hij dan zijn penninkske opsture aan de Vereeniging. 't Is voor een liefdadig doel, ongetwijfeld voor de armen.

Castro contra Curaçao.

Op de Algemeene Vergadering der „Curaçaosche Maatschappij" vernamen wij weder een nieuw staaltje van Castro's plagerijen.

Een koopman had te Maracaibo 100 balen hoedenstroo besteld met verzoek ze naar New-York te zenden. Het plan bestond natuurlijk om ze van daar uit weder door middel van een bevriend tusschenpersoon toch naar Curaçao te krijgen.

Maar Castro is slim.

100 balen hoedenstroo voor New-York? En ze vlechten daar geen hoeden! Neen, dat is voor Curaçao! Ze mogen niet verzonden worden.

En zoo zitten we weer geduldig te wachten op de dingen, die komen zullen.

Castro contra Engeland.

NOTA BENE, via Weenen kwam het kabelbericht, dat Venezolaansche Autoriteiten de Engelsche Goelet *Lady Kensington* hebben prijs gemaakt en de bemanning van het schip gevangen hebben genomen.

Dat kwam zoo.

Het schip bracht groenten naar Trinidad, werd door een kalmte overvallen en door den sterken stroom naar het eiland Margarita gedreven.

't Gebeurde reeds 23 Augustus en eerst nu werd het VIA WEENEN bekend!!!

Het Gouvernement van Trinidad deelde het mede aan den Engelschen Gezant te Caracas. Maar tot dusverre bleef ieder antwoord uit.

H. M. Zeemacht.

Ingevolge Kon. besluit wordt Hr. Ms. pantserdekschip „Utrecht" 13 October 1909 te Willemsoord in dienst gesteld. Bij gemeld besluit is het bevel over genoemden bodem alsdan opgedragen aan den Kapt- ter zee M. W. L. OLIVIER.

Het pantserdekschip Utrecht wordt, na afloop der oefeningsreis met adelborsten en jonge matrozen, gedirigeerd naar West-Indië, ter aflossing van de Gelderland.

—De volgende officieren worden 13 October a.s. geplaatst aan boord van Hr. Ms. pantserdekschip „Utrecht", kapitein-luitenant ter zee J. H. van Leent, als 1e officier; luitenants ter zee 1e kl. M. H. Halewijn, C. Fock en W. Lam; luitenants ter zee 2e kl. G. Duijckinck Sander, B. J. Heilbron, M. J. Verloop, J. de Graaff; officier van gezondheid 1e kl. E. C. Lorentz; 1e-luitenant der mariniers J. G. Crushke, onder ontheffing van de betrekking van adjudant bij de afdeeling mariniers te Willemsoord; officier machinist 2e kl N. C. van der Leeuw, als hoofd der machinekamer; de officieren machinist 2e kl K. C, W. N. Hantsch en W. Dondorff; officier van administratie 2e kl. O. J. Cruilemans.

—Het machinekamerpersoneel van 't pantserdekschip *Utrecht*, dat 13 dezer in dienst wordt gesteld, zal bestaan uit: den off.-mach. 2e kl. N. Van der Leeuw, chef van de machinekamer; de id. K. C. W. E. Hantsch en W. Dondorff, den hoofdmach. E. Maas, de machinisten K. van Dorsten, H. G. Stas, L. Bouter, D. Ouwehand, F. Damave en G. M. Fey en de adjunct-machinisten H. P. Maries. J. J. Van Waart. J. J. Kruyt, J. C. Hamilton, J. Huysse en J, J. Van Eyk Menkman.

—De hoofdmachinist M. Van der Ban is bestemd voor plaatsing op 't pantserdekschip *Utrecht* of 't pantserschip *De Ruyter* bij indienststelling dezer schepen. De machinisten J. Jongepier en C. J. Mansvelt zijn aangewezen voor *De Ruyter*, terwijl de id, A, H. Voetelink en W. J. Mantz reserve zijn voor laatsgenoemden bodem.

—Het pantserdekschip *Utrecht* dat voor den dienst te Willemsoord in gereedheid wordt gebracht, zal van een inrichting voor draadlooze telegraphie worden voorzien.

—De kapitein ter zee baron VAN ASBECK, laatstelijk commandant van Hr. Ms. *Gelderland* in de West-Indische wateren, is, in afwachting zijner aanstaande benoeming tot commandant van het marine-instituut te Willemsoord per particuliere gelegenheid in Nederland aangekomen.

— De kapitein ter zee W. D. H. baron VAN ASBECK, uit West-Indië in Nederland teruggekeerd, wordt op non-activiteit gesteld.

— Bij Koninklijk besl. is met 2 November a. s.

1°. de kapitein ter zee G. F. TYDEMAN, eervol ontheven van de betrekking van commandant van het Kon. Instituut voor de Marine te Willemsoord en directeur van het onderwijs aldaar;

2°. de onder de 1°. genoemde betrekking opgedragen aan den kapitein ter zee W. D. H. baron VAN ASBECK.

3°. Het bevel over Hr. M. *De Ruijter* opgedragen aan den Kapitein ter zee G. F. TIJDEMAN.

Hr. Ms. Landmacht.

— Bij Kon. besl. is de 1e luit. der infanterie van het leger in Nederlandsch-Indië C. VAN ROGGEN, thans ingedeeld bij de Koloniale Reserve voor den tijd van drie jaren gedetacheerd bij de landmacht in West-Indië.

— Bij Kon. besluit is de duur der detacheering bij de landmacht in West-Indië van den 1n. luit. L. SCHUTTE, van het 5e regiment infanterie, verlengd met twee jaren en alzoo nader bepaald op vijf jaren.

* *

De „St.-Ct." No. 228 bevat een Kon. Besluit van den volgenden inhoud:

Met buitenwerkingstelling van alle daarmede strijdige voorschriften wordt bepaald als volgt:

Art. 1. De voorschriften betreffende de kleeding, de uitrusting en de bewapening der militairen van het leger in Nederl.-Indië zijn mutatis mutandis mede van toepassing voor de landmacht in West-Indië.

Art. 2. De invoering van de krachtens het vorig artikel voor de landmacht in West-Indië gewijzigde modellen van kleeding, uitrusting en bewapening geschiedt geleidelijk, al naarmate het volgens de vorige modellen eventueel nog voorradige dan wel reeds verstrekte of aangeschafte zal zijn verbruikt, met dien verstande nochtans, dat zij uiterlijk op 1 Januari 1912 zal zijn afgeloopen en dat ook vóór dit tijdstip uitsluitend tot de vorige uniform behoorende kleedingstukken nimmer gelijktijdig door denzelfden militair zullen worden gedragen.

* *

Door den Minister van Oorlog is bepaald, dat op de Katholieke feesten heilige dagen, feest der Besnijdenis en Openbaring des Heeren, 2en Paaschdag, Hemelvaartsdag, 2en Pinksterdag, H. Sacramentsdag, Maria Hemelvaart, Allerheiligen en Kerstfeest de R. K. militairen zooveel doenlijk van alle militaire diensten moeten worden vrijgesteld en die dagen mitsdien voor hen moeten worden beschouwd als te zijn Zondagen.

* *

De Minister van Oorlog heeft, in verband met het bidden vóór en na het eten, de wijziging in de reglementen op den inwendigen dienst betreffende de maaltijden aldus vastgesteld:

„De commandeerende officier treft in verband met de locale gesteldheid, de vereischte maatregelen, dat bij de gemeenschappelijke maaltijden, door het inachtnemen van eenige oogenblikken van stilte aan de aanzittenden behoorlijk gelegenheid worde gegeven tot bidden."

't Hangt dus nu niet meer af van het inzicht van den commandeerenden officier; 't voorschrift is gebiedend.

Regenval.

Gedurende de maand September.

		mM.
Fort Amsterdam		89,3
Plantage	Savonet	59
„	Knip	83
„	Klein Sta. Martha	83,6
„	Siberie	73,1
„	Cas Chikitoe	88
„	Gr. St. Joris	39,2
„	Fuik	44,2
	Hoffi abao	83,6
	Sta. Rosa	67,1
	Beekenburg	54,6
„	Noordkant	86,5

Montefiore-fonds

Z. D. H. Mgr. VAN BAARS mocht van het Bestuur van het Montefiorefonds de somma van f 30 ontvangen met beleefd verzoek dat bedrag op Maandag 2 Nov. a. s., den geboortedag van den menschenvriend SIR MOSES MONTEFIORE, onder de Katholieke armen wel te willen verdeelen.

Dankbaar werd de gift aanvaard, terwijl zeer gaarne gevolg zal worden gegeven aan bovenstaand verzoek.

Dankbaarheid.

Het huis der familie WINKEL–SCHEMEL wordt overstroomd met brieven van dankbaarheid voor de uitdeeling van meel en beschuit onder de armen.

Die welkome gaven kwam zoo juist van pas, want het gebrek is en blijft groot onder de buitenbevolking.

Mogen de jeugdige kleinen, AURA EVELINA WINKEL EN MARIA AUXILIADORA SCHEMEL geheel haar leven ondervinden, dat op haar eerste geboortefeest Gods mildste zegen over haar werd afgesmeekt door de dankbare armen van Curaçao.

Dankbetuiging.

In dank ontvangen: van het Consulaat van Haiti een exemplaar van *Le Nouvelliste* en een van *Le Matin*.

Van den Heer F. F. JONCKHEER subagent der S. C. S. het November nummer van *Ambition*.

Onze Begrooting bij den Minister.

Een nota van wijzigingen op bovengenoemde begrooting is ingediend. Tot die wijzigingen behoort een memoriepost (die op de Surinaamsche begrooting wordt aangebracht) tot bestrijding van eventueele kosten van deelneming ook van de West-Indische koloniën aan de in 1910 te Brussel te houden wereldtentoonstelling.

Voorts is een wijziging in de raming der middelen gebracht, welke verband houdt met de hervorming van het belastingstelsel, die onlangs haar beslag heeft gekregen *en met 1 Januari a. s. in werking zal treden.* (Cursiveering van Red. Amigoe.) De hoofdpunten der herziening, welke ondernomen is met zuiver economische en technische doeleinden, niet tot een vermeerdering der totale opbrengst der belastingen, zijn unificatie van het belastingstelsel (tot nog toe heeft elk eiland zijn eigen belastingstelsel, hetgeen o. a. heffing van invoerrecht tusschen de eilanden onderling medebrengt), afschaffing van de uitvoerrechten, met uitzondering van dat op mijnbouwproducten, zoomede van alle onder de benaming van haven-en veiligheidsrecht, lichtbaken-, anker-, tonne- of steigergeld in de kolonie geheven belastingen van het scheepvaartbedrijf, vermindering van grondbelasting die thans op Curaçao 1 pCt. van de waarde bedraagt en heffing van den accijns op het gedistilleerd naar het alcoholgehalte in stede van naar de hoeveelheid.

Ten gevolge van de aangebrachte wijzigingen is het eindcijfer der begrooting gebracht op f 935.152.

De Minister van Koloniën maakt van deze gelegenheid gebruik mede te deelen, dat door hem de verantwoordelijkheid is aanvaard voor een uitgaaf van f 20.000 ten laste van de loopende begrooting, voor werkverschaffing aan dat gedeelte der bevolking van Curaçao, dat ten gevolge van de moeilijkheden met Venezuela zich plotseling de gelegenheid afgesneden zag om door de scheepvaart aan den kost te komen.

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste acht dagen in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd

92 ratten.
662 muizen.

Zoomede werden uit woningen, koralen en openliggende gronden aan de Overzijde en door middel van petroleum verbrand. 51 karren oude rommel en vuil; terwijl wederom als zoodanig in de Willemstad een aanvang is gemaakt en van daar, uit woningen en sloppen, voor het oog der politie onzichtbaar, verwijderd en verbrand zijn geworden 18 karren als bovenvermeld.

Uit onze Zusterkolonie.

Aan sympathie ontbreekt het Curaçao allerminst; ook te Paramaribo werd de *oproeping* van *Oost en West* per circulaire verspreid.

Hoogst treurig zijn de berichten omtrent den maatschappelijken toestand in Curaçao sedert de verwikkelingen met Venezuela. Handel en nijverheid staan stil, hongersnood staat voor de deur en doet zich reeds hier en daar nijpend gevoelen. De toekomst voor deze Nederlandsche bezitting is buitengewoon duister, zoolang geen vreedzame oplossing der aanhangige kwesties te verwachten is. De regeering van Hare Majesteit, onze geëerbiedigde Vorstin, heeft tot de ingezetenen van Curaçao reeds de veelbelovende troostwoorden gericht, „dat Hare Majesteit, de Koningin der Nederlanden volledig bekend met den toestand der Kolonie, dien toestand met diep leedwezen gadeslaat en dat Hare Majesteit Hoogstderzelver aandacht en die van Hare Raadslieden aan de verbetering daarvan wijdt".

Naast de maatregelen, die de Nederlandsche regeering zal kunnen nemen, blijft eene ruime plaats, waar de particuliere liefdadigheid beter werken kan dan ambtelijke bemoeienis, althans deze krachtig steunen kan in de hulp, die het plaatselijk bestuur reeds begonnen is te verleenen, blijkende uit de wekelijksche uitdeeling van een vat droge beschuit aan de schoolkinderen, die met een hongerige maag van huis gaan.

De Vereeniging „Oost en West" heeft tot doel: den band tusschen Nederland en zijne koloniën in Oost-en West-Indië te versterken. Hoe kan dit beter geschieden dan daar, waar geleden wordt, troost en daadwerkelijke hulp te verleenen? Het Dagelijksch Bestuur heeft gemeend, niet te mogen aarzelen, deze oproeping te richten tot hen, die niet onverschillig zijn voor het land van Curaçao of voor zijne bewoners, tot allen in het algemeen, die niet ongenegen zijn, hun penningske te offeren voor de noodlijdenden.

De Vereeniging „Oost en West" heeft pas besloten tot de oprichting van een Fonds tot ondersteuning van personen, commissiën en instellingen. Hare oogenblikkelijke geldmiddelen lieten niet toe als eerste inzet een beduidende som daarin te storten. Zelve kan zij dan ook weinig bijdragen, doch, het kan niet te vergeefs zijn, dat zij vertrouwt op de velen, die genegen zijn dat fonds te steunen, opdat wij in het vervolg dadelijk, wanneer nooden zich voordoen als waarvoor wij thans de aandacht onzer medeburgers vragen, de eerste hulp verleenen.

Gij weet het, elk bedrag hoe gering maar, is welkom.

Overigens bestaat er gelegenheid voor een ieder, zijne bijdrage te zenden aan den heer Fred. Oudschans Dentz; vertegenwoordiger voor Suriname.

De Redactie van *De Surinamer* laat hier op volgen:

— O. i. zou het eenvoudiger zijn de bijdragen rechtstreeks op te zenden naar Curaçao, in plaats van naar Oost en West.

* *

De volgende Heeren hebben zich hier op Curaçao tot een commissie vereenigd om de gelden van *Oost en West* in ontvangst te nemen:

Dr. H. FERGUSON,
President.
J. H. PERRET GENTIL,
Penningmeester.
M. VICTOR ZWIJSEN,
Secretaris.
Mr. TH. I. A. NUIJENS.
TH. BUIJS.
F. C. B. FORBES.

Gele Koorts.

Blijkens een officieel bericht voorkomende in de Daily Argosy is te Barbados gele koorts geconstateerd.

De Surin. 22 October.

Immigratie uit Curaçao.

De Inspectie van den Landbouw in West-Indië heeft dd. 7 October, 1908, het volgende schrijven gericht tot de beheerders van plantages in Suriname.

Naar aanleiding van een uit Curaçao ontvangen bericht, dat aldaar arbeiders verzocht hebben, ingelicht te worden omtrent de gelegenheid, bij de Bacovecultuur te werk gesteld te worden, hebben ondergeteekenden in overleg met de Commissie van Advies nagegaan, op welke voorwaarden de Bacovenondernemingen Curaçaosche arbeiders te werk zouden kunnen stellen.

Het resultaat van deze besprekingen is, dat ondergeteekenden bereid zijn, den Gouverneur in overweging te geven, met den Gouverneur van Curaçao in overleg te willen treden en hem voor te stellen een zeker aantal arbeiders te contracteeren en naar Suriname te zenden, teneinde alhier te werk te worden gesteld bij de Bacovecultuur onder dezelfde voorwaarden wat betreft arbeidsloonen, huisvesting, geneeskundige verpleging en voeding bij aankomst, welke gelden voor de Britsch-Indische en Javaansche immigranten, met dien verstande dat 't contract wordt gesloten voor den duur van zes maanden en de Onderneming het recht heeft na afloop van dezen tijd het contract voor nogmaals zes maanden te verlengen, terwijl de kosten van aanvoer en terugvoer der arbeiders in geenen deele op de Onderneming drukken.

Teneinde den Gouverneur te kunnen opgeven, hoe groot het aantal Curaçaoenaars is, dat op deze voorwaarden op de verschillende Onderne-

mingen te werk gesteld zouden kunnen worden, verzoeken ondergeteekenden U, ingeval U op deze voorwaarden Curaçaosche arbeiders in dienst wilt nemen, nevensgaande verklaring per ommegaande aan den tweeden ondergeteekende te doen toekomen.

De Agent-Generaal,

I. DA COSTA

De Inspecteur van den Landb. in W. Indië,

VAN HALL

Arbeider- en Bevolkingsvraagstuk in Suriname.

(door C. v. Drimmelen en J. A. Polak.)

Bij den spoorwegaanleg zijn proeven genomen met arbeiders achtereenvolgens uit:

1. de Nederlandsche bezittingen Curaçao, Aruba en Bonaire;
2. Nederlansch-Indië;
3. de Britsche kolonie Barbados;
4. de Nederlandsche bezitting St. Martin.

1. De aanvoer uit Curaçao, Aruba en Bonaire vond plaats op den 22n December 1903.

Aangevoerd werden

uit Curaçao 55
uit Bonaire 45 en
uit Aruba 71 arbeiders.

Op een negental na, dat wegens luiheid en onwil om te arbeiden moest worden terruggezonden, hebben deze arbeiders bijzonder goed voldaan.

Na afloop van hun contract, dat voor den duur van één jaar was aangegaan, keerden 46 personen uit Curaçao, 39 uit Bonaire en 42 uit Aruba naar hun land terug en bleven in de kolonie achter 2 uit Curaçao, 3 uit Bonaire en 28 uit Aruba, waarvan een groot deel werkzaam bleef bij den spoorwegaanleg; de anderen trokken naar de goudvelden.

De 127 personen, die vertrokken, hadden gedurende hun verblijf in Suriname aan loon te goed gemaakt f 36.629.—. Van dit loon werd f 22.668.— in de kolonie verteerd; per hoofd was in tien maanden door de arbeiders uit Curaçao f 233.— door die uit Bonaire f 266.— en door die uit Aruba f 372. — verdiend.

De kosten van aan- en terugvoer dezer werklieden kwam op f 17,372 te staan.

De gezondheidstoestand onder hen bleef over 't algemeen gunstig, niettegenstaande het seizoen in de eerste helft van 1904 zeer nat was en zij niet gewend waren aan werken in den regen.

Gedurende hun verblijf in de kolonie vond slechts één sterfgeval plaats, doch zij waren ook niet tewerkgesteld in streken waar malaria heerscht.

Het slagen dezer proef gaf aanleiding tot het nemen van een tweede in 1905, waartoe op 27 Februari alhier aangevoerd werden uit elk der bezittingen Bonaire en Aruba 150 en op 12 Maart d. a. v. nog 60 uit Curaçao en 40 uit Bonaire, in 't geheel 400 arbeiders.

Voor den aanvoer dezer tweede bezending werd gebruik gemaakt van de booten van den Koninklijken West-Indische maildienst, welke voor passage in rekening brachten f 35 per persoon. Ook voor den terugvoer later werd hetzelfde bedrag betaald.

Deze arbeiders, die voor het grootste deel geschikt bleken te zijn, werden naar z.g. malaria-secties gezonden, zooals Maäbo, Kwakoegroe en KG. 61.—65.

Reeds in Mei begonnen de groepen, welke in door malaria geïnfecteerde streken werkten, daardoor te lijden en nadat de malariagrens, welke tot dien tijd aangenomen werd op ongeveer KM. 68 te loopen, zich in de richting van Republiek begon te verplaatsen, werden spoedig nagenoeg allen aangetast en bleken zij op den duur in 't geheel niet bestand tegen de koorts. Hun toestand verergerde zoo, dat aan afwerken hunner 2-jarige overeenkomst niet te denken viel en besloten werd aan hun verlangen om het dienstverband te doen eindigen, te voldoen.

Zij werden geleidelijk met voorkomende scheepsgelegenheid teruggezonden; de laatste zending had plaats tegen het einde van October 1905.

Deze arbeiders hebben, zooals boven reeds gezegd is, veel te lijden gehad van malaria ook van de gevolgen dier ziekte. Al het mogelijke is beproefd om die ziekte te bestrijden, doch zonder eenig bevredigend resultaat.

Het aantal ziektegevallen bedroeg onder hen 1915, het aantal verpleegdagen 8 591 op 52804 werkdagen. Onder de ziekten nam de malaria de eerste plaats in, met 1 039 gevallen en 4712 verpleegdagen.

Negen sterfgevallen vonden onder hen plaats.

Gedurende het tijdvak Maart — October 1905 werd aan loon te goed gemaakt:

door de Arubianen f 24 232,—
door de Bonairianen 23 623,—
door de Curaçaonaars 6 822,—

in 't geheel f 54,677,—

Hiervan werd f 30 078, — in de kolonie verteerd.

De arbeiders van Aruba en Bonaire bleken ook ditmaal geschikter te zijn te dan die uit Curaçao. Van allen kan worden gezegd dat, hadden zij weerstand kunnen bieden aan de malaria, zij voor de kolonie uitstekende arbeidskrachten zouden zijn geweest.

Ook nu leerde weer de ervaring, dat menschen van zuiver Afrikaansch ras, zooals de Bonairianen, beter bestand zijn tegen de malaria dan andere rassen en kleurlingen.

De Arubianen zijn van afstamming Amerikaansch indianen, de Curaçaonaars veelal kleurlingen, nl. afstammelingen van negers en blanken.

IV. Uit St. Martin.

Met een twintigtal van deze arbeiders werd een proef genomen, toen van bevoegde zijde was vernomen dat zij geregeld elk jaar gedurende eenige maanden gingen werken op het eiland St. Domingo, hetwelk bekend staat om zijn vochtig klimaat, waardoor verondersteld werd, dat zij beter bestand zouden zijn tegen het gelijksoortige klimaat van Suriname.

Ook zij bleken vatbaar voor malaria, doch niet in zoo sterke mate dat zij daardoor niet konden werken.

In den beginne leverden zij niet veel werk, doch langzamerhand is daarin verbetering gekomen. Vier van hen werden in het eerste deel van dit jaar teruggezonden naar St. Martin, daar zij bleken niet bestand te zijn tegen de malaria.

De werving en aanvoer van dat volk kwam te staan op f 80 per hoofd.

Buitenland.

Castro's broer in New-York.

The World 14 Oct. 1908.

Gisterenavond kwam de blijde tijding, dat een spruit van het werkzame geslacht Castro in New-York was geland met een groote hoeveelheid bagage. Die bezoeker was Majoor Carmelo Castro, zoon van Mars, raconteur, bon vivant en man-van-dewereld in Caracas, en ten slotte de lievelingsbroeder van den wereldvermaarde dagenden Cipriano, dien men, als men beleefd wil zijn, „President" noemt,— en onbeleefd Dictator van Venezuela.

Majoor Castro, die met de „Zulia" arriveerde van Maracaibo, ontkent met een glimlachje, dat hij zich hier of elders met een oorlogszending bevindt. Hij is hier niet, zegt hij, om een uitvoer van oorlogsmateriaal te organizeeren of een corps te vormen tot bestrijding der aanvallen van de Hollandsche oorlogsschepen. Neen, zegt hij, de Venezolanen hebben geen Amerikanen noodig; zij zien zelf scherp genoeg.

Daarenboven, waarom zou Venezuela soldaten invoeren om hare kustverdedigingswerken te bemannen, als de laatste onderzoekings-afdeeling door Gral. Castro uitgezonden, niet de minste schending der kust heeft ontdekt? Majoor Castro beweert, dat het Venezolaansche leger absoluut onoverwinnelijk is. Hij deelt ook mede, dat hij van plan is naar den Balkan te reizen, om daar eens te bestudeeren wat er gebeurt, en zoodoende het leger van Venezuela, zoo mogelijk, nog onoverwinnelijker te maken.

Doch, zoo verklaart Don Carmelo het geheele geheim van zijn bezoek alhier, is een begin te maken met een ontspanningsreis, die hij hier en in Europa wil maken en zich misschien zal verlengen tot eene reis om de wereld, als de voorraad van dollars, die hij bij zich heeft, en het crediet van zijn broer Cipriano het zoolang uithoudt. En als wij zijne reisgezellen gelooven mogen, zal hij het postkantoor, afdeeling: Aangeteekende brieven, niet behoeven te belegeren, om te zien of er geldzendingen uit Venezuela voor hem zijn. Hij schijnt genoeg te hebben van Caracas en wil ook in de rest van de wereld wel eens onderzoeken, of er nog iets is, dat hem vermaken kan. Hij is daar al reeds een beetje mede begonnen, want ter nauwernood had hij den voet gezet in het Venezolaansche Consulaat, of hij zond al een bediende om kaartjes voor een schouwburg. Ook huurde hij een *Suite* in het Empire-Hotel, en omtrent middernacht gaf hij welwillend toe, dat het thuis toch zoo goed niet was als hier.

Majoor Castro, die vergezeld is van zijn adjudant, Luit. Enrique Corvaia zal hier zoo wat vier weken verblijven; zoo zijn ten minste zijne plannen. Dan gaat hij naar de oude wereld, zal Parijs, Londen, Berlijn, Weenen en ook de Balkanstaten bezoeken, als het vurige Servië zoo dwaas is Oostenrijk aan te vliegen. De majoor schijnt zooveel te weten aangaande de politieke troebelen van zijn land, als een trustmagnaat af weet van spoorwegtarieven, wanneer hij ondervraagd wordt door de Algemeene Handelscommissie.

„Alles zal op zijn pooten terecht „komen," zegt Majoor Castro vroo„lijk. „De eer van alle naties, die „er bij betrokken zijn, zal ten vol„le gered worden door het Hof van „Arbitrage. Dit zal het einde zijn, de „laatste acte, van het Drama in de „Caraïbische Zee."

De Majoor voegt er bij, dat zijn broer, Cipriano, besloten is zijn presidentstermijn in 1910 te laten afloopen, en als het volk een anderen president zal gekozen hebben, zal hij de aangename taak om aan de eer der naties voldoening te geven overlaten aan zijn opvolger en zelf eene uitgebreide reis maken naar Europa. Majoor Castro zegt, dat de gezondheid van zijn broer veel verbeterd is.

Hij zelf is 26 jaar oud, glad van kin, donker van uitzicht en met een air van soldaat.

Toen hij in Brooklijn aan wal stapte, omringde hem eene menigte mannen, die zich geheime agenten van politie noemden en hem den heelen dag in het oog hielden. Of zulks was, opdat hij niet zou afwijken van de rol, die men hem hier toedicht, of dat men wilde weten, waar hij zoo al kwam, is niet bekend.

Volgens verhaal zijner reisgezellen en ook van Dr. James T. Donelly van New-York, is de familie Castro er eene om het hart van President Roosevelt te stelen. Te beginnen met Grootpapa Castro, die 84 jaar oud is en hoog in het Andes-gebergte woont. Het schijnt, dat hij niet minder dan 25 zoons en 34 dochters heeft, waarvan de jongste 4 jaar oud is. Dr. Donelly vergelijkt dat met de vegetatie der natuur in Venezuela, die ook zoo rijk en overvloedig is; alsook met de nationale schulden, die ook weelderig groeien.

Ofschoon eerst 26 jaar oud heeft Majoor Castro toch reeds in zooveel revoluties gevochten, dat hij ze niet uit elkander houden kan. Hij studeerde vroeger aan de universiteit Syracuse (N. Y.) die hij in 1906 verliet.

Dr. Donelly, die een wereldreiziger is, is in Venezuela en andere zuidamerikaansche Staten geweest, om tropische ziekten te bestudeeren; hij zegt, dat toen hij op 3 Oct. in Maracaibo was, de bevolking groote hoeveelheden mondbehoeften insloeg uit vrees voor eene blokkade, die, naar verluidt, in de eerste dagen van November zou beginnen. Den 4 Oct. in Curaçao, zag hij drie Hollandsche oorlogsschepen, die met stoom op gereed lagen om oogenblikkelijk dienst te doen.

Advertentien.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line" tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1908.	Marcb.		Zulia		Marcb.	
Vertrekt van NEW-YORK	Oct. 3	Oct. 10	Oct. 17	Oct. 24	Oct. 31	Nov. 7
Komt aan te LA GUAIRA	10	18	24	Nov. 1	Nov. 7	15
Vertrekt van „	12	19	26	2	9	16
Komt aan te PTO. CABELLO		20		3		17
Vertrekt van „		20		3		17
Komt aan te CURAÇAO	13	21	27	4	10	18
Vertrekt van „	13	21	27	4	10	18
Komt aan te MARACAIBO	14	22	28	5	11	19
Vertrekt van „	17	25	31	8	14	22
Komt aan te CURAÇAO	17	26	Nov. 1	9	15	23
Vertrekt van „	18	26	1	9	15	23
Doet PTO. CABELLO aan		27		10		24
Doet LAGUAIRA aan	19		2		16	
Komt aan te NEW-YORK	26	Nov. 4	9	18	23	Dec. 2

Drukker:

ALFREDO F. SINTIAGO